

1. Vgl. de opmerkingen van M. van Faassen, "Het dagboek: een bron als alle anderen?", in *Theoretische Geschiedenis* 18(1991) 3-19.

2. R. Lindeman, Y. Scherf, R. Dekker, *Egodocumenten van Noord-Nederlanders uit de zestiende tot begin negentiende eeuw. Een chronologische lijst* (Rotterdam, 1993); R. Lindeman, Y. Scherf, R. Dekker, *Reisverslagen van Noord-Nederlanders uit de zestiende tot begin negentiende eeuw. Een chronologische lijst* (Rotterdam, 1994).

3. De laatste twee indices zijn te vinden in een afzonderlijk supplement: L. van der Heijden en A. van Meeteren, *Registers behorende bij "Egodocumenten van Noord-Nederlanders uit de zestiende tot begin negentiende eeuw. Een chronologische lijst"* en *"Reisverslagen van Noord-Nederlanders uit de zestiende tot begin negentiende eeuw. Een chronologische lijst"* (Haarlem, 1997).

4. Zie onder meer de reeks *Egodocumenten* (Hilversum: Verloren), waarin sinds 1988 22 delen zijn verschenen.

sche bron kan beschikken, worden ook de bronkritische bezwaren enigszins ondervangen.¹ Om dergelijke reeksen of groepen documenten te vinden, moet de onderzoeker vragen kunnen stellen, die op dit moment zonder zeer tijdrovend onderzoek nauwelijks te beantwoorden zijn: bijvoorbeeld naar geslacht, leeftijd, maatschappelijke klasse, beroep van de auteur, aard en omvang van het document enzovoort. Zo kan men zich een onderzoek voorstellen naar de ontwikkeling van de beroepsomstandigheden van predikanten dat naast andere bronnen gebruik maakt van chronologisch of geografisch geordende dagboeken en/of herinneringen. Wie de impact van de *Commune* van 1871 in Nederland wil peilen, zou naast kranten, tijdschriften en brochures ook wel dagboeken en autobiografieën willen raadplegen die het jaar 1871 bevatten. Om egodocumenten voor dit type wetenschappelijk onderzoek te kunnen gebruiken, moet een snelle, doelgerichte systematische of chronologische keuze mogelijk zijn. Daarvoor is eerst een globale opsporing, inventarisatie en formele analyse nodig. Idealiter levert dit een eindproduct op dat op uiteenlopende onderzoeksvragen antwoord kan geven, of die nu vanuit een sociale, politieke, culturele, geografische of andere invalshoek worden gesteld.

Als resultaat van een NWO-project onder leiding van dr. R.M. Dekker (afdeling Maatschappijgeschiedenis, Erasmus Universiteit Rotterdam) verschenen in 1993-1994 twee chronologisch geordende repertoria van egodocumenten en reisverslagen van Noord-Nederlanders uit de zestiende tot begin negentiende eeuw, die toegang geven tot ruim elfhonderd van dergelijke documenten.² Het grootste deel zijn handschriftelijke stukken; een kleiner deel is slechts in gedrukte vorm opgespoord. Naast de chronologische hoofdd ordening zijn zij toegankelijk gemaakt op auteursnaam, op geografische naam en archiefcollectie.³ Bij de auteurs zijn biografische gegevens opgenomen, die het mogelijk maken ze in een historische context te plaatsen. Dat er vanuit het historisch-wetenschappelijke onderzoeksveld vraag bestaat naar een dergelijk type ontsluiting van egodocumenten, lijdt geen twijfel. Van de al verschenen repertoria was het eerste na korte tijd uitverkocht. Beide repertoria kennen ook een uitgebreide *spin off* in de vorm van textueel gepubliceerde documenten en microfiche-uitgaven, die nog steeds aanhoudt.⁴ Bovendien zat de vraag naar dergelijke bronnen in de lucht, nu in het geschiedbedrijf het individuele perspectief weer veld heeft gewonnen op de vele decennia